

Kattenkwaad... & erger omgaan met conflictsituaties

Tien *gouden* regels

① *Beter voorkomen dan genezen.*

Is er **veel te spelen en te beleven**? Is de **sfeer** relax?

Heb je een goed contact en een **goeie band** met de kinderen?

Zijn de **regels duidelijk**? Heb je een beperkt en logisch reglement?

Dan ben je goed bezig om conflictsituaties te voorkomen. Probeer zoveel mogelijk te **belonen** wat kinderen goed doen. Belonen is prettig en werkt veel beter dan straffen. Een compliment, een positieve opmerking of een schouderklop zijn de beste beloningen.

② *Eerst de situatie inschatten.*

Je moet niet altijd meteen ingrijpen als er iets fout loopt. Het is de normaalste zaak van de wereld dat kinderen 'ns ruzie maken. **Veel ruzies kunnen kinderen zelf oplossen**. Als ze elkaar echt pijn doen of kwetsen of als het echt gevaarlijk wordt, dan moet je wel ingrijpen. Soms is het ook nuttig om storend gedrag even te **negeren**. Kinderen kunnen op een negatieve manier naar aandacht zoeken. Als ze geen aandacht krijgen verdwijnt het gedrag van zelf. Je kan ook voor **afleiding** zorgen door een alternatief voor te stellen of de aandacht op iets anders te vestigen.

Maar let op. Kinderen kunnen je ook **uittesten**. Ze blijven hun 'storend gedrag' uitproberen. Soms ben je het beu om te reageren of wil je je niet onpopulair maken. Kinderen leren zo dat ze toch hun goesting krijgen als ze maar lang genoeg proberen. Dan moet je toch volhouden en **kordaat** zijn. Anders blijft er niet veel over van je regels. **Kies goed uit op welke situaties je reageert!** Geef kinderen wat marge en maak niet van elke mug een olifant. Maar grijp wel in als het moet.

Ook als kinderen komen **klikken** moet je heel voorzichtig zijn. Dikwijls krijg je een welles-nietes discussie. Je hebt niet gezien wat er gebeurd is, je kan dus geen oordeel vellen. Bevestig de 'algemene' regels en hou de situatie vanop een afstand nog wat in het oog. Ook hier schiet je beter niet uit je slof of geef je beter geen (onterechte?) straffen.

③ *Stop de situatie.*

Als je ingrijpt moet je eerst de conflictsituatie **stop** zetten. Zet het betwiste materiaal even aan de kant, haal vechtersbazen uit elkaar, neem kinderen weg van de plaats waar ze niet mogen komen... Anders blijven kinderen soms gewoon verder doen.

④ *Kalmeer.*

Als kinderen onder elkaar heftig ruzie maken, probeer ze dan eerst te kalmeren. Ben je zelf betrokken, probeer dan zeker ook zelf **rustig** te blijven. Als je jezelf niet kan **beheersen** maak je het alleen maar erger. Je hebt veel kans dat je onjuist of overdreven reageert. Kan je niet kalm blijven, haal er dan even iemand anders bij, tot je er terug tegen kan. Dat kan een andere animator zijn of een hoofdanimator. Blijf wel op de hoogte van wat er allemaal gezegd en afgesproken wordt. Ook jij moet tevreden zijn met de oplossing of de straf.

⑤ *Blijf positief.*

Er is **nooit een ramp** gebeurd. De wereld is niet vergaan. Kinderen zijn nu eenmaal geen engeltjes. Het is een beetje naïef om te denken dat kinderen altijd schattig spelen en meteen netjes doen wat jij verwacht. Het is normaal dat kinderen ruzie maken, dat er af en toe iets kapot gaat, dat ze veel lawaai maken, niet willen stil zitten en kattenkwaad uithalen. **Het blijven kinderen.** Met wat humor maak je het allemaal niet zo dramatisch.

⑥ *Overleg.*

Het is belangrijk dat je in elke conflictsituatie blijft **praten** en **luisteren**. Als kinderen onderling ruzie hebben waar ze zelf niet uit raken, laat ze dan om de beurt hun verhaal vertellen. Stimuleer ze om samen tot een oplossing te komen. Zit je zelf in het conflict, zeg dan duidelijk en vanuit

jezelf wat er volgens jou is fout gelopen. Dat heet een **ik-boodschap**. Bijvoorbeeld: “Michael en Wim, ik vind het spijtig dat jullie het kamp van Tobias hebben kapot gemaakt. Hij heeft er gisteren keihard aan gewerkt. Ik ben echt kwaad op jullie.” Luister ook hier naar de kant van de kinderen. Misschien hadden ze niet eens door dat ze iets fout deden... Of is het heel moeilijk om de regel na te leven. Soms zijn je **verwachtingen niet terecht**. Een uur stil zitten op een stoel bijvoorbeeld. Of de hele tijd zwijgen aan tafel. Probeer ook hier samen tot een **oplossing** te komen. Je kan een **alternatief** aanbrenge, maar laat de kinderen gerust voorstellen doen. Het is ook hun probleem. Zij moeten het terug goed maken.

7 *Breng duidelijkheid.*

Waak erover dat het allemaal niet té lang duurt. Anders weet op het eind niemand meer waarover de ruzie nu eigenlijk begon. Probeer een goede **samenvatting** te maken. Zet rustig de regels of de afspraken nog ‘ns op een rij. Leg ook uit waarom die regel of afspraak er is. En maak er geen ‘machtsstrijd’ van. Op die manier kan één van beide partijen alleen maar gezichtsverlies leiden. Verwacht niet dat kinderen meteen netjes zullen doen wat jij ze vraagt. Blijf ze rustig en consequent wijzen op de regels, maar drijf het conflict niet op de spits.

Lesley (10 jaar) gooit achteloos zijn brikje op de grond. Leidster Laura heeft het gezien en roept naar Lesley dat hij zijn brikje in de vuilbak moet gooien. Lesley doet alsof hij het niet gehoord heeft en stapt verder. Laura houdt Lesley tegen en vraagt hem het brikje op te rapen. Hij stribbelt tegen. Laura zet nog ‘ns duidelijk op een rij dat brikjes in de vuilbak horen. Anders wordt het speelflein een smerige boel. Als iedereen een beetje doet, heeft iedereen meer tijd om te spelen en leuke dingen te doen. Maar daar laat ze het bij. Ze maakt er verder geen strijd van.

8 *Speel niet op de man.*

Let erop dat je het gedrag van de kinderen bekritiseert, niet hun persoon. Het zijn geen etters of ambetanterikken. Het zijn gewoon kinderen die iets hebben gedaan wat jij of iemand anders ambetant vindt.

9 *Spreek af.*

Als de kinderen onderling of met jou tot een oplossing zijn gekomen, maak dan een duidelijke afspraak. Als je het gevoel hebt dat de boosdoener het allemaal niet zo ernstig opneemt, dan kan je een straf

geven. Een straf is een negatief gevolg dat jij vasthangt aan het gedrag van het kind. Dat kan iets onaangenaams zijn dat het kind moet ondergaan of iets aangenaams dat je wegneemt. Bijvoorbeeld, enkele minuten aan de kant gaan zitten, opruimen wat ze vuil gemaakt hebben, herstellen wat kapot ging, als laatste aan de beurt komen, ... Sommige speelpleinen werken met een vaste straf. Dat kan handig en duidelijk zijn. Een paar belangrijke regels over straffen:

- **Fysieke straffen**, zoals slaan, schoppen, op je knieën zitten, **zijn niet meer van deze tijd**. Een kind pijn doen is niet alleen nutteloos, het schept een afstand tussen het kind en de volwassene. Het kind vertrouwt de volwassene minder. Een kind even 'vastpakken' als het dreigt weg te lopen of kinderen uit een gevecht halen zijn geen fysieke straf. Het is eerder een reflex, iets waarbij je even 'fysiek' moet ingrijpen.
- Een straf mag **geen wraak** zijn! Straffen en boos zijn gaan vaak samen maar zijn iets anders. Laat je niet leiden door boosheid. Anders voelt het kind zich terecht een slachtoffer.
- Een straf moet **voorspelbaar** zijn. Kondig op voorhand aan dat op een bepaald gedrag een bepaalde straf volgt. Het kind krijgt meer verantwoordelijkheid en beslist zelf of het de straf wil of niet.
- Wees **mild**. Een straf moet in verhouding staan tot de ernst van het gedrag. Ze moet niet erger zijn dan nodig, maar moet ook een échte straf zijn, iets onaangenaams dus. Maar let op, een straf van een kwartier is al lang voor een kind.
- Een straf volgt best **direct op het ongewenst gedrag**. Hoe sneller, hoe groter het effect.
- **Consequent volhouden**. Een straf die maar gedeeltelijk (of niet na elke aanleiding) wordt uitgevoerd heeft veel minder of geen effect.
- Kies voor een **vaste straf of een straf die verband houdt met wat fout liep**.
- Voer een aangekondigde of afgesproken straf zeker uit. **Dreig niet met straffen die je toch niet uitvoert of kan uitvoeren**.
- Aan elke straf komt een **EINDE**.

⑩ *Maak het weer goed.*

Niemand heeft er baat bij als de negatieve sfeer blijft hangen. Maakt het terug goed en geef kinderen de kans om het terug goed te maken. De beste kans om nieuwe conflicten te vermijden is dat jullie **snel terug samen gaan spelen**. Want daar draait het toch om, niet? En misschien is de band tussen jullie zelfs versterkt? Veel plezier samen.